

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 20Ps/3/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5620203172
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr., LL.M. Ivana Stehlíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2021:5620203172.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou JUDr. Ivanou Stehlíkovou, LL.M. v právnej veci starostlivosti súdu o F. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XXXX/X, Q. K., t. č. v LIKAVA - Centrum sociálnych služieb, so sídlom Likavka 9, 034 95 Likavka, IČO: 006 477 81, zastúpeného zákonným zástupcom - opatrovníkom: X.. C. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXX, Z., na návrh navrhovateľa Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš, so sídlom Tomášikova 5, Liptovský Mikuláš, v konaní o zmenu rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony takto

rozhodol:

I. Me n í sa rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 17.05.2011 č. k. 4Ps/4/2011-56, ktorým bol F. C., nar. XX.XX.XXXX z časti pozbavený spôsobilosti na právne úkony tak, že o b m e d z u j e F. C., nar. XX.XX.XXXX v spôsobilosti na právne úkony tak, že n i e j e s p ô s o b i l ý nakladať so sumou peňažných prostriedkov prevyšujúcich 12,50 eur týždenne, n i e j e s p ô s o b i l ý uzatvárať dohody, zmluvy a preberať záväzky, ktorých hodnota prevyšuje výšku 50,- eur mesačne, n i e j e s p ô s o b i l ý uzatvárať dohody, zmluvy a preberať záväzky, ku ktorým je podľa dohody zmluvných strán alebo zo zákona potrebná písomná forma.

II. Opatrovník j e p o v i n n ý F. C., nar. XX.XX.XXXX z a s t u p o v a ť pri právnych úkonoch, ktorých hodnota prevyšuje výšku 50,- eur mesačne, pri právnych úkonoch, na ktoré F. C., nar. XX.XX.XXXX nie je spôsobilý, s p r a v o v a ť jeho majetok v bežných veciach, ak nejde o bežnú vec, musí byť právny úkon schválený súdom.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

IV. Trovy dôkazov platí štát.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom, doručeným súdu prvej inštancie dňa 13.11.2021, sa navrhovateľ - Okresná prokuratúra Liptovský Mikuláš, domáhal zmeny rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony F. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. XXXX/X, Q. K.. Návrh odôvodnil obsahom písomných podaní súdom ustanoveneho opatrovníka F. J. C., X.. C. C., zasielaných elektronicky a adresovaných jednak Okresnému súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 08.11.2020, jednak Okresnej prokuratúre Liptovský Mikuláš zo dňa 11.11.2020, ako aj dohodným podozrením, že v súvislosti so súdnou znalkyňou MUDr. D. I. ešte dňa 15.04.2011 v písomnom znaleckom posudku č. 16/2011, vedenom Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 4Ps/4/2011, kontatovanými poruchami psychiky a správania zapríčinenými syndrómom závislosti od alkoholu v pokročilom štádiu (III. - IV. vývojové štádium podľa Jellinka) doslo plynutím času k prehĺbeniu tejto závislosti a celkovému zhoršeniu zdravotného stavu F. J. C., nepochybne s možným negatívnym dopadom aj na rozsah jeho spôsobilosti na právne úkony. F. E. C. bol pritom rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 17.05.2011,

c. k. 4Ps/4/2011-56, obmedzený v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý nakladať s finančnými čiastkami, ktoré presahujú výšku minimálnej mzdy a nie je schopný uzatvárať zmluvy presahujúce túto hodnotu. Za opatrovníka bol F. J. C. ustanovený X. C. C., jeho brat. F. E. C., ako osoba, ktorej spôsobilosť je rozhodnutím súdu obmedzená, by v súčasnosti mal byť pod negatívnym vplyvom dosiaľ neznaných osôb, ktoré ho priviedli k prevodu nehnuteľností - dvoch garáží ich predajom s tým, že na takéto úkony nebol podľa názoru súdom ustanoveneho opatrovníka oprávnený. Ďalej mal opakovane stratiť občiansky preukaz a platobnú kartu s tým, že súdom ustanovený opatrovník vyslovil obavu, že s poukazom na osobu F. J. C. a spôsob života, aký vedie, nedošlo k ich strate, ale odcudzeniu za účelom ich ďalšieho zneužitia. Súdom ustanovený opatrovník ďalej verbalizoval úvahy nad umiestnením F. J. C. v príslušnom zariadení, kde by bolo o neho postarané. Výrok rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 17.05.2011, c. k. 4Ps/4/2011-56, bližšie nekonkretizuje, či F. E. C. je alebo nie je oprávnený rozhodovať o svojom umiestnení v takomto zariadení, rovnako ako nekonkretizuje, či je alebo nie je oprávnený uzatvárať dohody, zmluvy a preberať na seba záväzky vyzývajúce na základe dohody zmluvných strán alebo zo zákona písomnú formu. Čo sa za verov písomného znaleckého posudku súdnej znalkyne z roku 2011 týka, navrhovateľ sa domnieva, že s ťažkým alkoholovým závislosťou u F. J. C. postúpilo, pričom vzhľadom na dĺžku času, ktorý od jeho vyšetrenia psychiatrom uplynul, nie je možné bez ďalšieho vylúčiť tiež negatívny dopad jeho zdravotného stavu na rozsah jeho už aj tak obmedzenej spôsobilosti na právne úkony. V osobe F. J. C. ide o človeka s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony, ktorá však, rovnako ako súdom ustanovený opatrovník, neposkytuje očakávanú mieru ochrany jeho práv a právom chráneným záujmom, rovnako ako nie je evidentne spôsobilá poskytnúť očakávanú mieru ochrany práv a právom chráneným záujmom tretích osôb, ktoré s ním prídu do kontaktu. V tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na prípad popísaný súdom ustanoveným opatrovníkom spocí vajúci v predaji nehnuteľností - garáže F. J. C. pravdepodobne W. H., nar. XX.XX.XXXX, pričom je dovodné predpokladať, že hodnota nehnuteľností presahuje výšku minimálnej mzdy, do ktorej je F. E. C. oprávnený nakladať so svojím majetkom samostatne, teda či už bez ingerencie súdom ustanoveneho opatrovníka alebo samotného súdu v prípade, že ide o nie beznú vec. Vo funkcii opatrovníka F. J. C. navrhovateľ navrhol ponechať jeho brata X. C. C., ako blízku osobu F. J. C. v prípade, že tento bude s výkonom opatrovníctva súhlasíť aj naďalej.

2. Súd vykonal dokazovanie výsluchom zástupcu navrhovateľa, súdnej znalkyne MUDr. U. J., opatrovníka a listinami založenými v spise, najmä správami opatrovníka, lustráciou v Registri obyvateľov Slovenskej republiky, znaleckým posudkom MUDr. U. J. č. 058/2021 a obsahom pripojených spisov Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 4Ps/4/2011 a sp. zn. 10Ps/11/2014.

3. Prokurátorka Okresnej prokuratúry pri výsluchu na pojednávaní dňa 27.10.2021 trvala na podanom návrhu, aby súd rozšíril rozsah obmedzení F. C. v zmysle záverov znaleckého posudku MUDr. U. J.. Zároveň navrhla ponechať ako opatrovníka X. C. C., ako osobu blízku osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Opatrovník X. C. C. na pojednávaní dňa 27.10.2021 nateraz súhlasil s ponechaním jeho ustanovenia ako opatrovníka F. C.. Uviedol, že s bratom boli problémy, vyhorel mu byť v máji tohto roka. Potom bol hospitalizovaný na psychiatrii v Liptovskom Mikuláši a následne v Psychiatrickej liečebni v Sučanoch. Od 14.09.2021 je v Domove sociálnych služieb Likava na uzavretom oddelení. Myslí si, že tam je o neho dobre postarané, pretože sám sa o seba postarať nevie, aj keď on uvádza, že vie a chcel by byť doma. Keď je však doma, jeho správanie je nevyspytateľné a nebezpečné aj pre okolitých ľudí, susedov.

4. Súdna znalkyňa MUDr. U. J. na pojednávaní dňa 27.10.2021 vypovedala, že trvá na záveroch znaleckého posudku. V znaleckom posudku podrobne popísala dôvody a aktuálny stav posudzovaného z psychologického hľadiska a tie reštrikčné opatrenia, ktoré uviedla, čo sa týka obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, vychádzajú z prehĺbenia prejavov duševnej poruchy u F. C. v súvislosti so syndrómom závislosti od alkoholu, ktorý sa prejavuje sociálnymi dôsledkami a tiež somatickými dôsledkami. Pán C. je nekritický vo svojom správaní, neuvvedomuje si situáciu, ani svoje problémy, preto nie je ani ochotný nejako zmeniť spôsob života, preto toto ochorenie má tendenciu nie sa zlepšovať, ale pregradovať v budúcnosti a tiež ovplyvňovať myslenie a správanie pána C. k horšiemu.

5. Podľa § 8 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou.

6. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

7. Podľa § 22 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, zástupcom je ten, kto je oprávnený konať za iného v jeho mene. Zo zastúpenia vznikajú práva a povinnosti priamo zastúpenému. Zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného.

8. Podľa § 23 Občianskeho zákonníka, zastúpenie vzniká na základe zákona alebo rozhodnutia štátneho orgánu (zákonné zastúpenie) alebo na základe dohody o plnomocenstve.

9. Podľa § 26 Občianskeho zákonníka, pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za nich ich zákonní zástupcovia.

10. Podľa § 27 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadnej jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

11. Podľa § 28 Občianskeho zákonníka, ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

12. Podľa § 231 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

13. Podľa § 249 ods. 1 CMP, ak sú dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozsudkom skôr vydaný rozsudok zmení alebo zruší.

14. Zhodnotiac vykonané dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti s prihliadnutím na všetko, čo počas konania vyšlo najavo, súd zistil a ustáli nasledovné skutkové okolnosti. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 17.05.2011, č. k. 4Ps/4/2011 bol F.E. C., nar. XX.XX.XXXX pozbavený spôsobilosti na právne úkony sčasti tak, že nie je spôsobilý nakladať s finančnými čiastkami, ktoré presahujú výšku minimálnej mzdy a nie je schopný uzatvárať zmluvy presahujúce túto hodnotu. Súd zároveň ustanovil F. C. za opatrovníka X.. C. C.. Rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 30.06.2011. Súd poznamenáva, že od účinnosti zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, t. j. od 01.07.2016 nie je možné fyzickú osobu pozbaviť spôsobilosti na právne úkony. Súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, zmene obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

15. Zásah do spôsobilosti na právne úkony fyzickej osoby patrí k najzávažnejším zásahom do osobnostných práv človeka. Súdny zásah do spôsobilosti na právne úkony predstavuje posledné najkrajnejšie riešenie, keď si fyzická osoba nie je schopná pomôcť sama ani za pomoci rodiny. Základným zákonným predpokladom obmedzenia spôsobilosti na právne úkony je postihnutie duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, v dôsledku ktorej fyzická osoba nemôže urobiť niektoré právne úkony. Rozhodujúci je druh duševnej poruchy a prejavy duševnej poruchy v správaní osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná. Musí existovať príčinná súvislosť medzi duševnou poruchou a konkrétnymi právnymi úkonmi, ktoré fyzická osoba nemôže robiť. Dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je záujem na ochrane práv a slobôd tretích osôb alebo hodnôt, či záujmov vyplývajúcich z právneho poriadku. Len skutočnosť, že fyzická osoba trpí duševnou poruchou, nie je dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Základným kritériom je intenzita pôsobenia duševnej poruchy na spôsobilosť fyzickej osoby rozumne konať. Právne úkony sú prejavom vôle smerujúce najmä k vzniku,

k zmene alebo zániku tých práv a povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú (§ 34 Občianskeho zákonníka). Jeden z pojmových znakov právneho úkonu je prejav vôle. Vôľa je jav psychického vnútra človeka, ktorá sa navonok objektivizuje prejavom. V dôsledku duševnej poruchy je narušený proces tvorby vôle, ktorý neodzrkadľuje realizáciu predstavy fyzickej osoby. V prípade preukázania dôvodov na zmenu pozbavenia spôsobilosti na právne úkony, či obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo navrátenia spôsobilosti na právne úkony súd môže predchádzajúci rozsudok zmeniť alebo zrušiť. Keďže v súčasnosti nie je možné pozbaviť fyzickú osobu spôsobilosti na právne úkony, do úvahy pripadá obmedzenie spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

16. Z výpovede súdnej znalkyne MUDr. U. J. a znaleckého posudku č. 058/2021 súdnej znalkyne vyplynulo, že F. C. trpí na závažné duševné ochorenie, a to Organickú poruchu osobnosti stredne ťažkého až ťažkého stupňa s deterioráciou intelektovo mnestických funkcií zmiešanej genézy (etyltoxickej a poúrazovej) a mnesticko konfabulatórny syndróm. Zistená duševná porucha je trvalá, liečbou neovplyvniteľná, nemožno v budúcnosti očakávať podstatnejšie (forenzne významné) zlepšenie zdravotného stavu, naopak v dôsledku nedodržiavania liečebných opatrení a životosprávy možno očakávať ďalší progres duševnej poruchy. Pokiaľ sa týka požívania alkoholu, znalkyňa konštatovala, že v dôsledku nedodržiavania abstinencie od alkoholu dochádza plynutím času u F. C.É. k prehlbovaniu dôsledkov závislosti od alkoholu a to somatických, psychických, aj sociálnych. Znalkyňa ďalej konštatuje, že F. C. nie je spôsobilý zabezpečovať si bez usmernenia inou osobou starostlivosť o svoje osobné veci, o domácnosť, ani o svoj majetok. Je schopný na právne úkony len sčasti a ide o úkony, ktorých hodnota nepresahuje úroveň určeného vreckového - návrh sumy do 50 eur za mesiac, vhodné je jeho vyplácanie v 4 rovnakých častiach v priebehu mesiaca, teda 1x do týždňa. Tiež nie je spôsobilý uzatvárať zmluvy, dohody a preberať na seba záväzky, ktorých hodnota prevyší navrhnutú sumu 50 eur a nie je spôsobilý uzatvárať zmluvy, dohody alebo preberať na seba záväzky, ktoré na základe zákona alebo na základe dohody zmluvných strán vyžadujú písomnú formu, ktorých hodnota prevyší navrhnutú sumu 50 eur. Znalkyňa napokon konštatuje, že F. C. nie je schopný adekvátne posúdiť následky svojich rozhodnutí, ani ich predvídať, nedokáže si zvoliť správne riešenie a nie je schopný pochopiť hodnotu veci, aká je im v spoločnosti obvykle prikladaná vo vzťahu k peňažnému vyjadreniu, nad rámec navrhutej sumy.

17. Znalkyňa MUDr. U. J. tiež uviedla, že posudzovaného je možné predvolať na pojednávanie a doručiť mu rozsudok. Napriek tomu, že súd F. C. riadne na pojednávanie predvolal a tento predvolanie na pojednávanie prevzal (ešte v čase, keď bol hospitalizovaný v Psychiatrickej liečebni v Sučanoch), na pojednávaní sa nezúčastnil a svoju neúčasť na pojednávaní neospravedlnil. Po vypočutí znalkyne a opatrovníka (zákonného zástupcu) súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky na zmenu rozhodnutia o pozbavení spôsobilosti na právne úkony sčasti na rozhodnutie o obmedzení v spôsobilosti na právne úkony tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku. Na základe vykonaného dokazovania bolo preukázané, že F. C. trpí na závažné duševné ochorenie, a to Organickú poruchu osobnosti stredne ťažkého až ťažkého stupňa s deterioráciou intelektovo mnestických funkcií zmiešanej genézy (etyltoxickej a poúrazovej) a mnesticko konfabulatórny syndróm. Podľa znalkyne sa zdravotný stav F. C. nemôže v budúcnosti zlepšiť, práve naopak. Zistená duševná porucha je trvalá, liečbou neovplyvniteľná, nemožno v budúcnosti očakávať podstatnejšie (forenzne významné) zlepšenie zdravotného stavu, naopak v dôsledku nedodržiavania liečebných opatrení a životosprávy možno očakávať ďalší progres duševnej poruchy. Súd preto rozhodol o obmedzení spôsobilosti na právne úkony F. C. tak ako navrhla znalkyňa, teda že nie je spôsobilý nakladať so sumou peňažných prostriedkov prevyšujúcich 12,50 eur týždenne, nie je spôsobilý uzatvárať dohody, zmluvy a preberať záväzky, ktorých hodnota prevyšuje výšku 50,- eur mesačne, nie je spôsobilý uzatvárať dohody, zmluvy a preberať záväzky, ku ktorým je podľa dohody zmluvných strán alebo zo zákona potrebná písomná forma. Keďže došlo k zmene predchádzajúceho rozsudku o pozbavení spôsobilosti na právne úkony sčasti a tým aj rozsahu zastupovania, súd rozhodol, že doterajší opatrovník X.. C. C. je povinný F. C., nar. XX.XX.XXXX zastupovať pri právnych úkonoch, ktorých hodnota prevyšuje výšku 50 eur mesačne, pri právnych úkonoch, na ktoré F. C. nie je spôsobilý a spravovať jeho majetok v bežných veciach, ak nejde o bežnú vec, musí byť právny úkon schválený súdom. Súd konštatuje, že opatrovník doposiaľ vykonával funkciu opatrovníka zodpovedne a riadne.

18. Podľa § 52 za k. c. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), z'íaden z u'častní'kov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento za'kon neustanovuje inak. Sú' d o náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 CMP a z'íadnemu z u'častní'kov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je za'sade vyluč'eny' nárok na náhradu

trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanoveniach § 53 a nasl. CMP. Súd zároveň rozhodol, že trovy dokazovania platí štát, nakoľko v konaniach o spôsobilosti na právne úkony tieto trovy podľa § 251 ods. 1 CMP platí štát.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní od jeho doručenia odvolanie na Okresnom súde Liptovský Mikuláš v počte vyhotovení pre každého účastníka a súd. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Podľa § 363 CSP, sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.